



# Jono Meko vizualiųjų menų centro naujienlaiškis

2010 m. gegužė

---

## **Vilniuje – Jono Meko vizualiųjų menų centre (JMVMC) – unikali paroda: „Jurgis Mačiūnas – SoHo įkūrėjas“**

Lietuvos sostinė Vilnius aktyviai siekia tapti XXI amžiaus Fluxus sostine - **2010 m. birželio 1 d. - Vilniuje, Jono Meko vizualiųjų menų centre** bus atidaryta paroda „Jurgis Mačiūnas- SoHo įkūrėjas“.

Ši paroda unikali, nes ją sudaro trys kultūriniai įvykiai ir renginiai: JMVMC bus pristatoma SoHo kūrimo dokumentinė medžiaga, dauguma iš Vilniaus miesto savivaldybės įsigytos Fluxus menininkų darbų kolekcijos, antra – amerikiečių autorių R. Bernstein ir Sh. Shapiro knygos „Illegal Living: 80 Wooster Street and the Evolution of SoHo“ leidimas anglų kalba Lietuvoje ir, trečia, Niujorko Šiuolaikinio meno muziejaus New Museum direktoriaus pavaduotojo John Hatfield paskaitos apie miestų virsmą kultūros traukos centrais gegužės 28 d. Kaune ir gegužės 29 d. Vilniuje, balandžio mėnesį atidarytame menų klasteryje „Fluxus Ministerija“.

JMVMC – pristatomas Jurgis Mačiūnas, architektas, vizionierius, SoHo įkūrėjas, sumanęs idėją įkurti kooperatyvus pastatuose, kuriuose galėtų dirbti ir kurti avangardo menininkai. Parodoje Vilniuje bus pristatyti reti dokumentai, struktūriniai žemėlapiai ir korespondencija tarp Jurgio Mačiūno bei Niujorko valdžios pareigūnų, atskleidžianti SoHo kūrimo aplinkybes.

Kartu su tarptautiniu mastu pripažintų Fluxus menininkų Shigeo Kubota ir Larry Miller video darbais, bus parodyti ir filmininko Jeffrey Perkins bei fotografo Peter Moore kūriniai. Parodą papildys interviu ir istorinė filmuota medžiaga.

Specialusis Garbės svečias parodoje bus Jurgio Mačiūno kolega, SoHo kūrimo laikotarpio dalyvis, legendinis avangardo filmininkas Jonas Mekas.

SoHo fenomenas buvo svarbi kūrybinė iniciatyva, padariusi didelę įtaką Niujorko socialinei ir urbanistinei plėtrai. Tai buvo didžiulis užmojis, kurį turėtų įvertinti ir vietinė Lietuvos publika, ir tarptautinė auditorija. Gal ne tiek daug žmonių Lietuvoje žino, kad Niujorko SoHo rajonas išsaugotas lietuvių menininkų pastangų dėka, ir tai – pirmoji kūrybinė industrija pasaulyje.

Atidarymo metu bus pristatyta ir autorių Roz Bernstein bei Shael Shapiro Lietuvoje anglų kalba išleista knyga „Illegal Living: 80 Wooster Street and the Evolution of SoHo“. Šimtai menininkų, įskaitant Trisha Brown, Richard Foreman, Allen Ginsberg, Philip Glass, John Lennon, Hermann Nitsch, Yoko Ono, Nam June Paik ir Andy Warhol buvo susiję su Jono Meko Kinematekos pastatu ir pristatė savo darbus Wooster g. 80 bei SoHo rajone.

Amerikos centro kvietimu, menų klasteryje „Fluxus Ministerija“ Niujorko Šiuolaikinio meno muziejaus New Museum direktoriaus pavaduotojas John Hatfield skaitys paskaitas, kuriose bus kalbama apie ekonominės, socialinės ir politinės kultūros kaimynystės poveikį ir reikšmę miestui. „Fluxus Ministerija“ įsikūrusi Vilniaus Gedimino prospekte, buvusioje Sveikatos ministerijoje, - XX amžiaus 7-8 dešimtmečio Niujorko SoHo atgimimas Vilniuje.

Parodą rengia Jono Meko vizualiųjų menų centras, kartu su Jono Meko fondu bei Amerikos centru. Paroda veiks iki rugsėjo 1 d. Plačiau apie parodą: [www.mekas.lt](http://www.mekas.lt)

---

## Paroda „Jurgis Mačiūnas – SoHo įkūrėjas“ - užsienio spaudoje

Straipsniai ir informacija apie birželio 1 d. JMVMC atidaromą parodą „Jurgis Mačiūnas – SoHo įkūrėjas“ jau pasirodė daugiau nei dviejuose šimtuose užsienio interneto ir spaudos leidinių.

Čia pateikiame kai kurių straipsnių ištraukas:

### TheStreet

„Jono Meko vizualiųjų menų centras Vilniuje, Lietuvoje, disponuoja Vilniaus miesto savivaldybės įsigyta unikalia Jurgio Mačiūno ir kitų Fluxus menininkų meno darbų kolekcija bei plačia archyvine medžiaga. Kolekciją sudaro ypatingai reta medžiaga, kuria dokumentuojamas SoHo virsmas avangardo menininkų namais.“

### YAHOO! NEWS

„Amerikos lietuvis Jurgis Mačiūnas buvo ne tik Fluxus menininkas, bet ir architektas. Tai jo mintis įkurti grupę kooperatyvų pastatuose, kurie tapo menininkų darbo vieta. Jis prisiėmė projekto vystytojo vaidmenį, todėl ir pripažįstamas SoHo įkūrėju. SoHo – tai ir geografinė vieta, ir dvasinė būsena.“

### Boston Business Journal

„Kad pasidalintų savo patirtimi ir mintimis apie tai, kaip kaimynystė miestuose juos paverčia kultūros traukos centrais, gegužės pabaigoje į Vilnių atvyksta Niujorko Šiuolaikinio meno muziejaus New Museum direktoriaus pavaduotojas John Hatfield.“

J. Hatfield daugiau nei dvidešimt metų buvo Niujorko miesto menų administratorius, todėl tiesiogiai pažįsta Manhattano kultūrinę plėtrą ir planavimą. Vilniuje jis susitiks su miesto vadovybe, menininkais, studentais, o Kaune pasidalins savo pastebėjimais su šio miesto savivaldybės atstovais.“



„Daugiau nei du šimtai dailininkų, skulptorių, fotografų, aktorių bei kūrybingų žmonių jau įkūrė savo dirbtuves „Fluxus Ministerijoje“ ir kuria provokuojančius meno kūrinius, leidžiančius pažvelgti į pasaulį netikėtu kampu. Menininkams iš kitų šalių „Fluxus Ministerija“ - taip pat palanki aplinka kurti ir rodyti savo darbus.“

---

## Architektė ir dizainerė Zaha Hadid – žurnalo „Time“ šimtuke



Jungtinių Amerikos Valstijų žurnalas „Time“ gegužės 10 d. paskelbė šimto įtakingiausių pasaulio žmonių sąrašą. Į jo kategoriją „Mąstytojai“ įtraukta ir Zaha Hadid, pirmoji moteris, kuriai paskirtas Pritzkerio prizas, vadinamas architektūros Nobelio premija.

Lietuvos žmonėms Z. Hadid žinoma kaip architektė, laimėjusi tarptautinį uždarą architektų konkursą, projektuojant galimą Vilniaus Ermitažo-Guggenheimo muziejų Vilniuje, teritorijoje šalia Baltojo tilto.

59-erių metų irakiečių kilmės architektė yra vizionierė, kurios projektuoti pastatai yra tapę legendiniais dėl savo originalumo. Jiems būdinga aistra, natūralumas, stiprybė bei jausmingumas. Architektūros ekspertai pažymi, kad Z. Hadid savo kūriniais suteikia jai pačiai būdingo moteriško jausmingumo. Jos asmeninis stilius – plaukai, balsas, drabužiai – turi savitą ryšį su jos projektuotais pastatais: nuo Vitra geležinkelio stoties Weilyje prie Reino (Vokietija) iki Rosenthalio šiuolaikinio meno centro Cincinnatyje (JAV) ir pagaliau vieno naujesnių darbų – Ermitažo-Guggenheimo muziejaus Vilniuje.

„Jausmingumas, lengvumas, skulptūrinė jos darbų kokybė rezonuoja su žiūrovo jausmais ir protu iškart, kai tik pamatai bet kurį architektės projektuotą pastatą“, - žurnale „Time“ dizainerė Donna Karan.

Z. Hadid – tai kultūrinis tiltas tarp Rytų ir Vakarų, ji yra ne tik savojo laiko, bet kartu ir ateities moteris bei menininkė, paliekanti pėdsaką pasaulio architektūroje ir kultūroje.

Daugiau informacijos: [http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1984685\\_1984745,00.html](http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1984685_1984745,00.html)

## Jonas Mekas: tiesiog atsidūriau priekyje – avangarde

Niujorke, Jungtinėse Amerikos Valstijose, vykusiame *Tribeca* kino festivalyje pristatytas režisieriaus Chucko Workmano filmas „Visionaries“, kuriame pasakojama apie avangardinio kino pradininką Joną Meką ir kitus jo kolegas filmininkus.

Ch. Workmano filmas – tai trumpa avangardinio kino istorija, pagerbiant J. Meko gyvenimo kūrybos darbus. Didžiausias dėmesys „Visionaries“ skiriamas praėjusio amžiaus septintojo ir aštuntojo dešimtmečio avangardinio kino pasaulio įvykiams. Per filmo pristatymą Jonas Mekas, kalbėdamas apie tuos laikus, sakė: „Mes, avangardo filmininkai, tuo metu buvome viena labai artima šeima.“



„Visionaries“ - tai filmas, kurį gali žiūrėti ir apie avangardą išmanantys žiūrovai, ir šios meno krypties pažinimo naujokai, nes darbe rodomos scenos iš įvairių filmininkų kūrinių, todėl ši avangardo istorija prikausto dėmesį. Vienas po kito avangardinio kino kūrėjai pažymi, koks svarbus buvo lietuvių J. Meko vaidmuo. Šį Ch. Workmano darbą taip pat galima vadinti avangardiniu.

J. Mekas per filmo pristatymą prisiminė, kaip ėmė kurti būtent avangardinį kiną: „Neskirstau kino į įprastines rūšis, tačiau tam tikri formų skirtumai vis dėlto yra. Pavyzdžiui, poetinis ar žurnalistinis, naratyvinis ar nenaratyvinis kinas. Tačiau kai darai tai, ko anksčiau niekas nedarė, atsiduri priekyje, avangarde, lyg pirmosiose kareivių eilėse per mūšį. Aš suardžiau visas savo filmų mizanscenas, norėjau būti ten, kur paprastai yra aktorius.“ Po *Tribeca* festivalio JAV žurnale „Slant“ save filmininkas apibūdino kaip „šaukiantį kino maniaką“.

Režisierius Ch. Workmanas išgarsėjo 1986 metais, kai sukūrė įspūdingą aštuonių minučių koliažą iš įvairių Holivudo filmų ir buvo apdovanotas Oskaru už geriausią trumpametražį filmą. Jo naujausias darbas „Visionaries“ - tai nekomercinio kino kūrėjų filmų ir interviu koliažas. *Tribeca* kino festivalis – tai vienas ryškiausių kasmetinių Amerikos nekomercinio kino įvykių.

„Fluxus Ministerijos“ įkūrėjo Artūro Zuoko kvietimu, Ch. Workmanas rudenį tikriausiai atvyks į Vilnių ir parodys savo filmą „Visionaries“ Lietuvos publikai.

## Lietuvių kūrėjo J.Meko archyvas rūpi ir roko žvaigždėms (portalo lrytas.lt straipsnio santrauka)

„Jonas Mekas – tikras Amerikos kino didmeistris“, – pareiškė garsios amerikiečių roko grupės iš Niujorko „Sonic Youth“ vokalistas Lee Ronaldo.

„Sonic Youth“, Moby, Lou Reedas ir kitos muzikos žvaigždės sutiko nemokamai groti, kad surinktų lėšų J.Meko avangardinių filmų kolekcijai išsaugoti.

Antologijos filmų archyve Niujorke, kurį įkūrė nepriklausomo kino krikštatėviu dažnai vadinamas J.Mekas, yra daugybė lentynų su kino juostomis.

Per 40 metų išėivis iš Lietuvos surinko vieną didžiausių avangardinių filmų kolekcijų pasaulyje.

J.Mekas saugo daugiau nei 20 tūkst. filmų kino juostose ir apie 5 tūkst. vaizdo kasetėse.

Niujorko meno pasaulis susivienijo tam, kad ši kino istorijos dalis neišnyktų ir būtų paversta skaitmenine.

„Galų gale turime technologiją, kuri gali pagaminti kopijas, mažai besiskiriančias nuo originalo“, – laikraščiu „New York Daily News“ sakė J.Mekas.

Praėjusį trečiadienį Niujorke įvyko labdaros renginys, kuriame buvo renkamos lėšos, reikalingos įsigyti aparatą, kuris vaizdą paverčia skaitmeniniu.

Vakare, skirtame paminėti Antologijos filmų archyvo 40-metį, grojęs atlikėjas Moby sakė, kad jis ne kartą lankėsi J.Meko įkurtame kino teatre Antologijos filmų archyve Ist Vilidže.

„Kai pirmą kartą atėjau į archyvus praėjusio amžiaus 9-ajame dešimtmetyje, ten vyko siurrealistinių filmų festivalis.

Aš pamėgau tas nepatogias kėdes ir žmones, kurie tarp filmų rėkavo“, – pasakojo Moby.

Niujorko muzikos grupės kartais skolindavosi avangardinių vaizdų iš J.Meko, kad galėtų juos rodyti savo koncertuose.



Visą straipsnį skaitykite <http://m.lrytas.lt/-12745249631272387344-lietuvi%C5%B3-k%C5%ABr%C4%97jo-j-meko-archyvas-r%C5%ABpi-ir-roko-%C5%BEvaig%C5%BEd%C4%97ms.htm>

## „Fluxus Ministerijoje“ verda mintys (portalo „Diena.lt“ straipsnio santrauka)

Šiuolaikinio meno idėjas propaguojanti, sostinėje įsikūrusi „Fluxus Ministerija“ gegužės 23 d. minėjo pirmąjį oficialaus darbo mėnesį. Kokie čia dirbančių ir netgi gyvenančių menininkų darbo rezultatai?

Gedimino prospektas. 27-uuju numeriu pažymėtas namas ilgiausioje senamiesčio gatvėje iš kitų pastatų išsiskiria iš tolo. Praeivių akį traukia virš įėjimo į pastatą, kuriame anksčiau veikė Sveikatos apsaugos ministerija, kabantis didžiulis užrašas "Fluxus ministerija". Šalia užrašo – vyro su akiniais nuotrauka. Atrodo, kad jis įdėmiai stebi praeinančius Gedimino prospektu.

„Tai Jurgis Mačiūnas. Jis buvo Fluxus meno srovės iniciatorius ir subūrė kelias dešimtis menininkų iš viso pasaulio veikti kartu“, – sakė „Fluxus Ministerijos“ vicekancleris Edgaras Stanišauskas.

Prie įėjimo į pastatą su E.Stanišausku kalbant apie esamus ir būsimus ministerijos renginius, laukan išskuba tapytu paveikslu nešinas jaunuolis. Prieš sėsdamas ant dviračio, žurnalistams paduoda kvietimą į kitą savaitę čia prasidėsiančius nemokamus renginius, kurių pavadinimas lietuvių ir anglų kalbomis neleidžia sudvejoti, kad turime reikalų su šiuolaikinio meno atstovais. „Vaistinė. Tarpdisciplininio meno jaunų kūrėjų paroda“, – skelbia skrajutė.

„Fluxus Ministerijos“ „darbuotojai“ patikina, kad geriausia čia apsilankyti dienai baigiantis – tada pastate daugiausia žmonių. „Menininkai juk dažniausiai kuria vakare arba naktį. Dieną jie čia atsiranda kiek vėliau“, – nurodo E.Stanišauskas.

Sunkias metalines duris rūsyje puošia užrašas anglų kalba „Atomspace“. Anksčiau čia buvo slėptuvė branduolinio karo atveju.

Dabar buvusioje slėptuvėje visi „Fluxus Ministerijos“ lankytojai nemokamai gali žiūrėti Jono Meko ir kai kurių kitų netradicinio kino kūrėjų filmus – tam pastatyti televizoriai ir paruoštos ausinės.

Kitoje rūšio patalpoje veikia Baltarusijos ir Lietuvos autorių 1985–1991 m. sukurtų plakatų paroda „Perestroikai 25“. Atrodo, jau tada kūrėjai nevengė pasišaipyti iš tuometės santvarkos ar ankstesnių sovietų ideologų – viename plakate pavaizduotas peilis geriau išžiūrėjus virsta Stalino veidu.

Sovietinę praeitį primena ir rūsyje tebestovintis rankiniu būdu veikiantis oro kondicionierius – norint pravėdinti patalpas reikėdavo pasitelkti sukamą rankeną. Šis eksponatas, kaip patikina administracijos atstovai, labai populiarus tarp lankytojų – dažnas nusileidęs į rūšį apžiūrėti ten veikiančių parodų nori išmėginti, kaip veikia šiuolaikinio kondicionieriaus protėvis.

Pastato palėpėje netrukus turi įsikurti vadinamoji Ateities miesto laboratorija. Statybinės medžiagos, keli stalai išduoda, kad ateityje čia taip pat turėtų būti dirbama. „Fluxus Ministerijos“ vicekancleris E.Stanišauskas patikina, kad šiose patalpose įsikurs mokslus bebaigią studentai, kurie sieks mokslo metais įgytas žinias pritaikyti praktikoje. „Čia dirbs urbanistai, architektai, dizaineriai, grupė „1+1=3“, iš kelių nenaudojamų daiktų pagaminanti baldus, lentynas ar statulas. Visi kartu jie bandys spręsti miestui aktualias problemas, pavyzdžiui, girdėjau apie jų planus dėl Lukiškių aikštės projekto, idėjas dėl kelio ženklų“, – pasakoja E.Stanišauskas ir priduria, kad palėpėje ketina dirbti daugiau nei 20 jaunų žmonių. Vaikino tvirtinimu, studentai sieks įgyvendinti įvairius bendrus projektus. „Įvairių sričių mokslo atstovai – architektai, urbanistai, dizaineriai – susės prie bendro stalo ir bandys sukurti miestui naudingus dalykus, kuriais ateityje galbūt pasinaudos ir Vilniaus miesto savivaldybė“, – sakė vicekancleris. Darbui reikalingas priemones jaunimas susiveža pats – jokio papildomo finansavimo iš šalies jauni žmonės negauna.

Visą straipsnį skaitykite <http://www.diena.lt/naujienos/miestas/-fluxus-ministerijoje-verda-mintys-279479>

## Perestroikos laikų plakatai „Fluxus Ministerijoje“ kalba ir šiandien



„Fluxus Ministerijoje“ gegužės 20 dieną įvyko susitikimas su Baltarusijos ir Lietuvos autorių 1985-1991 m. sukurtų plakatų parodos „PERESTROIKAI 25“ (veiks iki birželio 15 d.) vienu iš autorių – Baltarusijos dizainerių sąjungos pirmininku Dmitrij Surskij. Parodoje eksponuojamais darbais menininkai ir dizaineriai siekė atskleisti savo santykį su politiniais ir istoriniais įvykiais to laikotarpio įvykiais. Iš viso žiūrovams pristatomi 37 plakatai.

Dalis parodoje eksponuojamų darbų per tarptautinius festivalius ir kitokius specializuotus renginius, ypač Jungtinėse Amerikos Valstijose, buvo įvertinti prizais už ypatingai originalią ir kūrybingą meninę raišką.

Parodos organizatoriai siekia atskleisti plakato kaip socialinės reklamos priemonės vertę – meno darbai prieš 25-erius metus žmonėms padėjo vaduotis iš sovietmečio rėmų ir įpročių. Informacinio bado sąlygomis ilgus dešimtmečius gyvenę Sovietų Sąjungos gyventojai pagaliau tapo laisvesni ir galintys kalbėti apie socialines problemas. Plakatas tada tarnavo kaip objektyvios ir nepriklausomos informacijos priemonė. Pasak vieno iš parodos organizatorių – dizainerio Vytauto Gurevičiaus, Perestroikos laiku vykę procesai yra vis dar aktualūs ir šių dienų Baltarusijai, tačiau, kita vertus, renginys tikrai nėra politinis.

Paroda rengiama „Fluxus Ministerijoje“, nes to laikotarpio plakatus yra prasminga eksponuoti pastate, kuris ilgus metus buvo valdžios įstaiga. Parodai skirtas unikalus plotas – rūsyje esanti bombų slėptuvė, tam tikras „šaltojo“ karo palikimas. Per susitikimą „Fluxus Ministerijoje“ susirinko daugelis eksponuojamų plakatų autorių, vyko originalūs K. Muževo socialinio projekto No. 1 performansai.

Daugiau informacijos: „Fluxus Ministerijos“ Facebook profilyje.